

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił G. G. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a także nie osiągnął wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat. Organ rentowy uznał za udowodnione 26 lat 1 miesiąc i 25 dni stażu sumarycznego, w tym 14 lat 2 miesiące i 14 dni stażu pracy w warunkach szczególnych. Do stażu pracy w warunkach szczególnych Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył wnioskodawcy okresu od 22 grudnia 1977 r. do 30 września 1984 r. tj. zatrudnienia w Wojewódzkim Związku Spółdzielni (...) – Zakładzie (...), z uwagi na brak świadectwa pracy potwierdzającego pracę w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze.

W dniu 28 września 2015 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie G. G. od ww. decyzji. W treści odwołania wnioskodawca wskazał, że w podczas zatrudnienia w Wojewódzkim Związku Spółdzielni (...) – Zakładzie (...) w okresie od lipca 1979 r. do 30 września 1984 r. wykonywał obowiązki pracownicze montera oraz spawacza i była to praca wykonywana w warunkach szczególnych. O fakcie świadczenia pracy tego rodzaju świadczą jego karty wynagrodzeń z lat: 1978, 1980, 1982 oraz 1984 w których wskazano, że otrzymywał dodatek do wynagrodzenia z tytułu świadczenia pracy w warunkach szczególnych.

G. G. wskazał, że w okresie od stycznia 1982 r. do września 1982 r. wykonywał obowiązki spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony G. G. urodził się (...) W dniu 30 lipca 2015 r. złożył wniosek o emeryturę. Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. (wniosek k.1-8 plik II akt ZUS)

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2015 roku Zakład odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury ponieważ nie ukończył 60 lat oraz nie wykazał 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. (decyzja – k.24 akt ZUS, II plik)

W dniu 2 grudnia 2015 roku ubezpieczony złożył ponownie wniosek o emeryturę. (wniosek – k.1 akt ZUS, III plik)

Po rozpatrzeniu wniosku G. G. z dnia 1 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 30 grudnia 2015 r. zmienił zaskarżoną przez wnioskodawcę decyzję uznając, że wnioskodawca spełnił przesłankę dotyczącą wieku emerytalnego. W pozostałym zakresie zaskarżona decyzja nie uległa zmianie. (wniosek k.1-4 odwrót plik I akt ZUS, decyzja k.7-7 odwrót plik I akt ZUS)

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował ogólny staż pracy - 26 lat 1 miesiąc i 25 dni oraz 14 lat 2 miesiące i 14 dni stażu pracy w warunkach szczególnych. (okoliczność bezsporna)

W okresie od 22 grudnia 1977 r. do 30 września 1984 r. G. G. zatrudniony był w Wojewódzkim Związku Spółdzielni (...) – Zakładzie (...). (świadectwo pracy - akta osobowe wnioskodawcy k.38)

W dniu 22 grudnia 1977 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki montera. Do czasu uzyskania uprawnień spawacza G. G. pracował wyłącznie jako monter maszyn. (angaż – akta osobowe k.38, zeznania wnioskodawcy min. 00:39:06 – 00:42:04 w zw. z min.00:02:29 – 00:19:05 protokołu rozprawy z dnia 6 kwietnia 2016 r.)

W dniu 5 lipca 1979 r. wnioskodawca ukończył kurs spawania. (karta spawacza- akta osobowe wnioskodawcy k.38)

Po uzyskaniu uprawnień spawacza ww. zakład pracy powierzył wnioskodawcy w kolejnych angażach (od dnia 1 sierpnia 1979 roku, od dnia 1 marca 1980 r., od dnia 1 października 1980 r., od dnia 1 października 1981 r., od dnia 1 sierpnia 1982 r.) stanowisko monterza maszyn. (angaże – akta osobowe wnioskodawcy k.38)

Jednym ze składników wynagrodzenia wnioskodawcy był dodatek za szkodliwość, a wnioskodawca otrzymał taki dodatek w następujących okresach:

- rok 1978 – za maj, czerwiec i za sierpień,
- rok 1979 – za luty, marzec, kwiecień, maj, lipiec,
- rok 1980 – za luty, czerwiec, październik, listopad i grudzień,
- rok 1981 – za sierpień, październik, listopad,
- rok 1982 – za okres od stycznia do września oraz za grudzień,
- rok 1983 – za okres od lutego do grudnia.

(karty wynagrodzeń – akta osobowe wnioskodawcy k. 38)

Wnioskodawca powierzone mu obowiązki pracownicze wykonywał w brygadach (liczących 3-4 pracowników) zajmujących się montażem maszyn i instalacji w mleczarniach (wnioskodawca był oddelegowywany do prac na terenie całego kraju).

G. G. wykonywał prace instalacyjne polegające na spawaniu elektrycznym bądź gazowym rur (przy użyciu tlenu oraz acetylenu) oraz zajmował się ich demontażem (wycinał rury przy użyciu palnika). Część obowiązków wnioskodawcy sprowadzała się także do spawania ocynkowanych rur w kanałach. Aby prawidłowo wykonać spaw rur wnioskodawca podejmował szereg czynności przygotowujących, które polegały na montażu uchwytów oraz szlifowaniu (dopasowywaniu) elementów.

Wnioskodawca oprócz czynności polegających na spawaniu zajmował się także montażem maszyn, co z kolei sprowadzało się do ich ustawienia, wypoziomowania oraz podłączenia do instalacji (m.in. grzewczej, parowej czy też wodnej) poprzez wykonanie stosownego spawu. Wnioskodawca zajmował się również podłączeniem wentylacji, przy tych pracach nie było spawania. (zeznania świadków: T. G. min.00:20:41 – 00:28:26, Z. K. min.00:28:26 – 00:38:23 oraz zeznania wnioskodawcy min.00:39:06 – 00:42:04 w zw. z min.00:02:29 – 00:19:05 protokołu rozprawy z dnia 6 kwietnia 2016 r.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów zarówno w postaci dokumentacji osobowej ze spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego jak i zeznań ubezpieczonego oraz zeznań świadków: T. G. oraz Z. K..

Materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, że ubezpieczony wykonywał obowiązki pracownicze w Wojewódzkim Związku Spółdzielni (...) – Zakładzie (...) w okresie od 22 grudnia 1977 r. do 30 września 1984 r. Zeznania G. G. oraz świadków dotyczące zakresu prac wykonywanych przez niego w Wojewódzkim Związku Spółdzielni (...) – Zakładzie (...) były zgodne. Z zeznań tych wynika, iż ubezpieczony w początkowym okresie swojego zatrudnienia (tj. do czasu uzyskania uprawnień spawalniczych, co nastąpiło w dniu 5 lipca 1979 r.) wykonywał obowiązki pracownicze monterza, a po uzyskaniu uprawnień spawalniczych wykonywał nie tylko czynności typowe dla spawacza, ale co również istotne, część obowiązków pracowniczych wnioskodawcy sprowadzała się do wykonania czynności przygotowujących do wykonania prawidłowego spawu czy też do montażu maszyn.

W odniesieniu zaś do podnoszonej przez wnioskodawcę kwestii otrzymywania dodatku za pracę w warunkach szkodliwych wskazać należy, że nie jest możliwym (na podstawie przedłożonej dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy) stwierdzenie, że dodatek ten był wypłacany za prace wykonywaną w warunkach szczególnych z uwagi na jej stały charakter i pełny wymiar czasu pracy, a tylko wówczas praca wnioskodawcy mogłaby zostać uznana za pracę w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz.748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu art.32 ww. ustawy wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie, którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43 z późn. zm.), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art.32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji jednego z wykazów ww. rozporządzenia. Analiza treści wykazu A załącznika do ww. rozporządzenia wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych zostały zaliczone „prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo-wodorowym” – Dział XIV punkt 12.

W świetle §2 ust.1 i 2 ww. rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego, a do Sądu należy oceniać ich wiarygodność. (wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 – OSNAPiUS 1998/21/638 i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 roku II UKN 39/00 Lex 46075, uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84).

Prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie do treści §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną wpływającą na nabycie prawa do wcześniejszej emerytury przez G. G. było ustalenie czy wykonywał on pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wskazać należy, że dla oceny, czy ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach, ma znaczenie rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Takie stanowisko wielokrotnie zajmował także Sąd Najwyższy (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, sygn. akt I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 6 grudnia 2007 roku, sygn. akt III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 4 października 2007 roku, sygn. akt I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 roku, sygn. akt III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 14 września 2007 roku, sygn. akt III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325).

Do zaliczenia spornego okresu niezbędne jest ustalenie, że ubezpieczony wykonywał prace stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, o których mowa w wykazie A, stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia.

W ocenie Sądu z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż w Wojewódzkim Związku Spółdzielni (...) – Zakładzie (...) ubezpieczony nie wykonywał pracy na stanowisku spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku monteru maszyn. Uprawnienia spawalnicze uzyskał w lipcu 1979 r. Niemniej jednak, pomimo posiadania stosownych uprawnień spawacza pracodawca nie zmienił angażu wnioskodawcy i do końca swojego zatrudnienia w ww. zakładzie pracy wnioskodawca otrzymywał jedynie angaż na stanowisko monteru maszyn. Brak zmiany angażu świadczy, w ocenie Sądu, o tym, że podstawowym obowiązkiem pracowniczym wnioskodawcy był nadal montaż maszyn, a wykonywanie czynności spawalniczych było związane m.in. z prawidłowym wykonaniem montażu maszyny. Zarówno świadkowie jak i sam wnioskodawca wskazywali, że część jego obowiązków sprowadzała się m.in. do ustawiania maszyn, montażu, poziomowania, czy też do wykonywania czynności przygotowujących do wykonania spawania. Nadto wnioskodawca wykonywał prace związane z podłączeniem maszyny, doprowadzeniem pary, wody, podłączeniem kanalizacji, wentylacji czy podpięciem innych instalacji, prace te nie wymagały spawania. Z uwagi na różnorodność obowiązków nie jest możliwym stwierdzenie, że wnioskodawca wykonywał on obowiązki spawacza stale, że poza pracą spawacza nie wykonywał innych prac. Z ustaleń Sądu wynika, iż w zakładzie pracy byli pracownicy, którzy zajmowali się wyłącznie spawaniem, byli to pracownicy warsztatu.

Podobnie o pracy w warunkach szczególnych nie świadczą otrzymywane przez wnioskodawcę dodatki za szkodliwość. Z samych bowiem kart wynagrodzeń nie sposób wynieść, z jakich powodów w pewnych miesiącach pracodawca wypłacał ten dodatek i co tak naprawdę było przyczyną ich wypłacania.

Reasumując, z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony nie spełnia wszystkich warunków do przyznania prawa do emerytury określonych w art.184 ust.1 ww. ustawy. Wprawdzie ubezpieczony skończył 60 lat, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, wykazał staż pracy na dzień 1 stycznia 1999 roku ponad 25 lat, jednak nie wykazał, że do 1 stycznia 1999 roku pracował, co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze pracy.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie.